

Factsheet: NLGW0001

Zand Eems

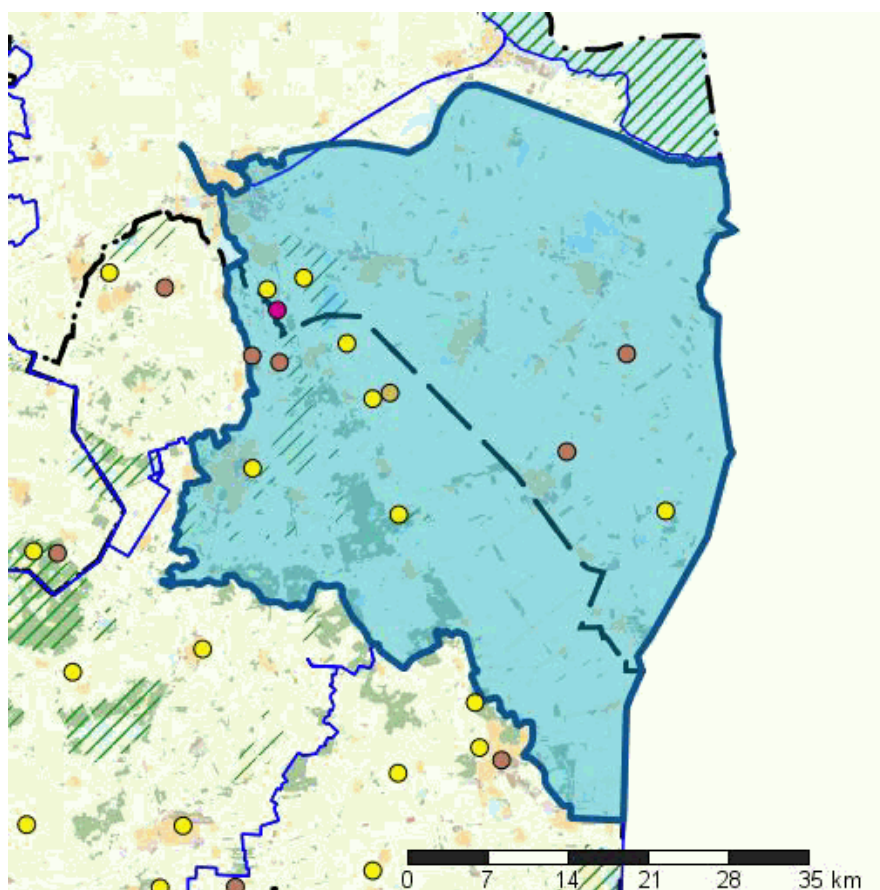
-DISCLAIMER-

Deze factsheet behoort bij het ontwerp water(beheer)plan. De hier weergegeven Toestand 2014 en de realisatie van de maatregelen in de periode 2010-2015 zijn gebaseerd op de meest recente gegevens. In de loop van 2015 zullen deze onderdelen worden geactualiseerd op basis van de dan beschikbare gegevens.

1. Basisgegevens

Dit onderdeel beschrijft de kenmerken van het waterlichaam en geeft informatie over de beschermde gebieden, die een relatie met het waterlichaam hebben.

Naam:	Zand Eems	Code:	NLGW0001
Deelstroomgebied:	Eems		
Waterbeheerder:	Provincie Groningen, Provincie Drenthe		
Provincies:	Provincie Groningen, Provincie Drenthe		

	KRW Grondwaterlichaam		Zwemwaterlocatie
	Provinciegrens	Winningen water voor menselijke consumptie:	
	Waterschapsgrens		Publieke grondwaterwinning
	Gemeentegrens		Industriële grondwaterwinning
	Natura2000 gebied		Overige grondwaterwinning
	Schelpdierwater		Inname oppervlaktewater

Karakterschets:

Nedereems is grofweg in te delen in twee gebieden: het hoger gelegen Drents Plateau (zand Eems) en het lager gelegen kustgebied (zout Eems). Het hoogste punt ligt op NAP + 27,00 m, het laagste op NAP - 3,00 m. Ongeveer 50% van het gebied ligt onder de zeespiegel. Het gebied stroomt af van zuid naar noord en watert af op de Eems en de Dollard.

Het grondwaterlichaam zand Eems heeft een oppervlak van 1982 km² waarvan 826 km² in de provincie Drenthe en 1155 km² in de provincie Groningen.

Het GWL heeft een gemiddelde dikte van 180 m, bestaat uit 3 watervoerende pakketten en heeft een volume van 356 km³.

Van het GWL is een conceptuele model gemaakt in 2D en in 3D met daarin de grondwaterstroming en de opbouw van de ondergrond. Hieronder worden de modellen beschreven.

Conceptueel model Zand Eems.

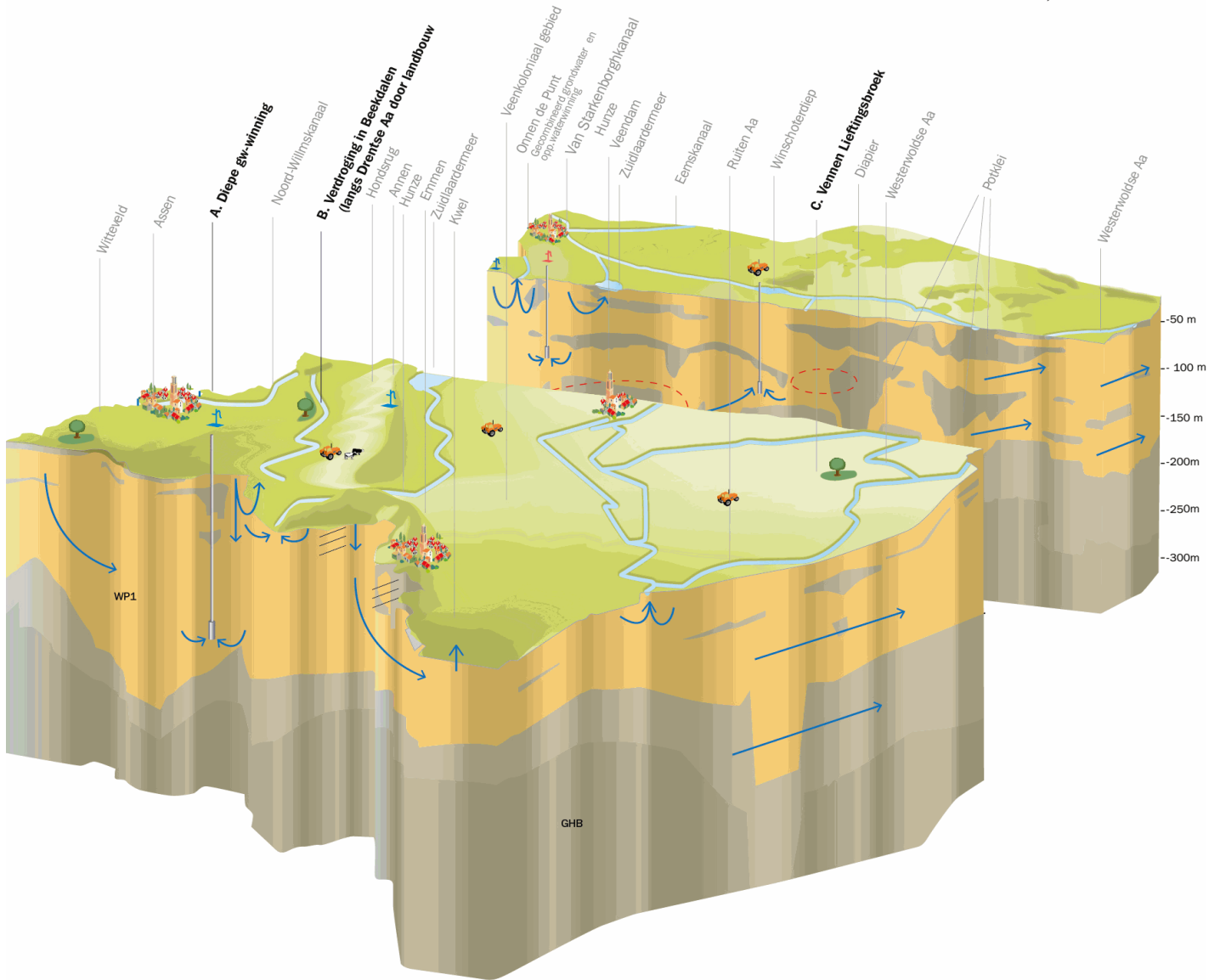
Dit GWL is het grootste van het stroomgebied Eems. Het is een zoet GWL en overwegend zandig van aard. Het reikt van de hydrologische basis tot maaiveld. In dit GWL is geen deklaag aanwezig. De Formaties aan de oppervlakte zijn overwegend dekzanden van de Formatie van Boxtel en nabij de Hondsrug de Formaties van Drente en van Peelo. Het GWL omvat de noordoost kant van het Drents plateau en bestaat voor een belangrijk deel uit goed doorlatende zandgronden. Het grondwater in de watervoerende pakketten is afkomstig van neerslag op de hogere gronden. Grondwater komt weer aan de oppervlakte in de lager gelegen gebieden waar het beeksystemen voedt. Het GWL bevat naast lokale grondwatersystemen vooral de noordoostelijke gerichte regionale grondwaterstroming van de oostelijke helft van de Hondsrug naar het lager gelegen gebied van Noordoost Groningen.

In het gebied komen 6 Natura2000 gebieden voor waarvan 3 grondwaterafhankelijk. Op 6 locaties wordt grondwater en op 1 locatie oppervlaktewater onttrokken ten behoeve van de openbare drinkwatervoorziening.

De opbouw van de Nederlandse ondergrond wordt uitgebreid beschreven en onderhouden in een REgionaal Geohydrologisch InformatieSysteem (REGIS). Zowel de verbreiding van de diverse lagen als ook de geohydrologische karakteristieken zijn daarin opgenomen.

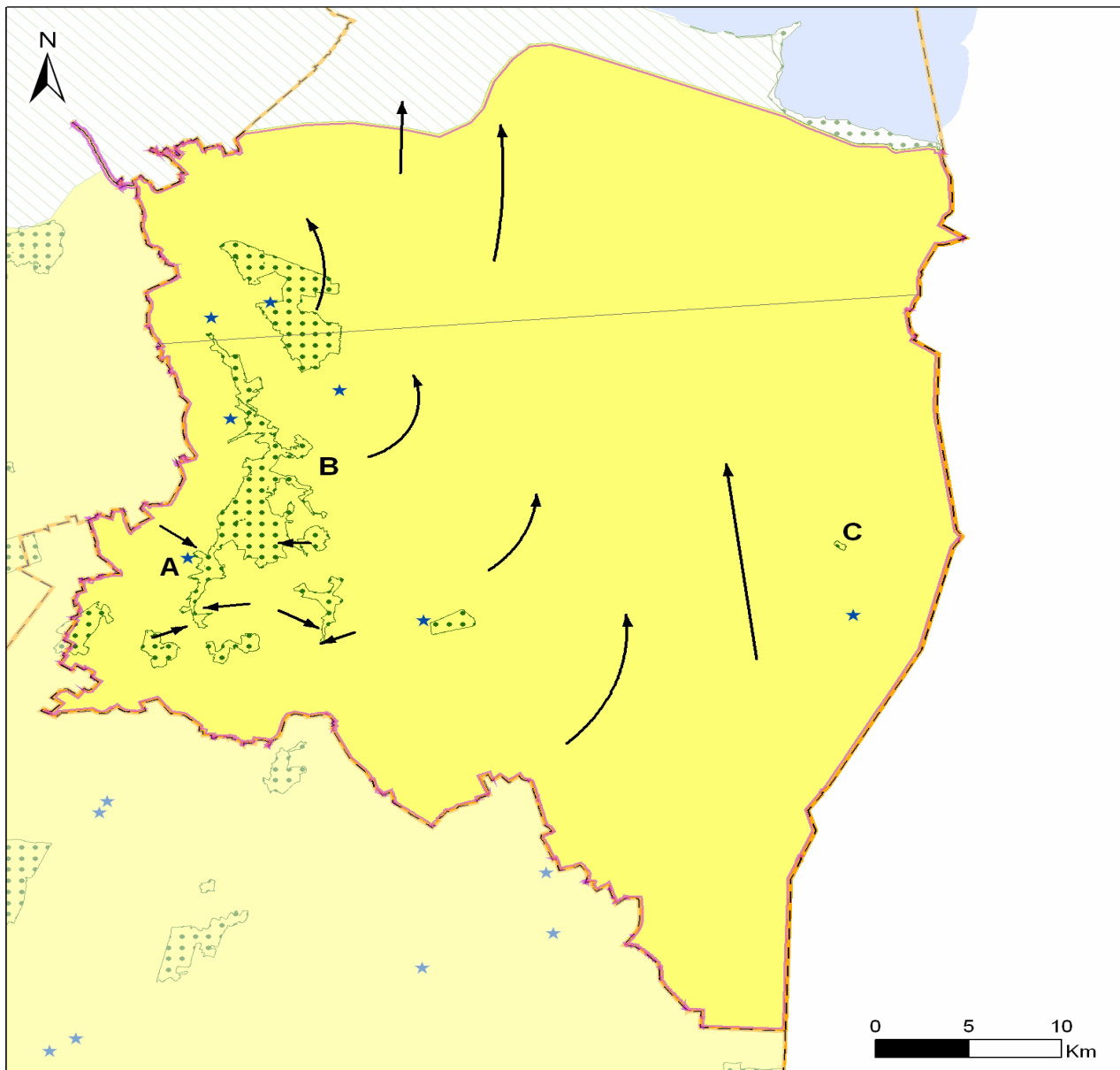
Voor een meer uitgebreide beschrijving van het grondwaterlichaam met aanvullende gegevens over de belasting, de monitoring en de toestand wordt verwezen naar het rapport: Grondwaterlichamen Nedereems, eindconcept ambtelijk Technisch achtergronddocument (Royal Haskoning, juli 2014).

Conceptueel Model:

	Grondwateronttrekking		Watervoerende pakket
	Oppervlaktewaterwinning		Scheidende lagen
	Stedelijk gebied		Gekantelde lagen in Hondsrug (anisotropie)
	Natuurgebied		Grondwaterstroming (zoet)
	Bos		1500 mg/l brak-zoutgrens
	Gemengd bedrijf (kleinschalig)		
	Landbouw		

Zand Eems

NLGW0001

Legenda

- ★ grondwateronttrekking (drinkwater- en industriële winningen)
- regionale grondwaterstromingen
- natura 2000 (op land)
- rijkswateren
- stroomgebieden

Grondwaterlichaam

- (dek)zand
- NLGW0001
- doorsneden
- A,B,... Locatie detailschetsen

Beschermde gebieden:

- Habitatrichtlijn

Drentsche Aa-gebied (NL_HAB_25), Lieftingsbroek (NL_HAB_21), Witterveld (NL_HAB_24)

2. Belastingen en effecten van menselijke activiteiten

Voor de analyse van een waterlichaam wordt gebruik gemaakt van de DPSIR methode: Drivers - Pressures - State - Impact - Responses. Bepaalde functies (D) zorgen voor een belasting (P) die invloed heeft op de toestand (S) en het functioneren van het waterlichaam (I), die vragen om een respons (R) via maatregelen en/of toepassing van een uitzondering. Dit blok beschrijft de significante belastingen (D) op het waterlichaam en geeft informatie over de effecten ervan (P). Bij de volgende onderdelen komen S, I en R aan bod.

Puntbronnen

Type bron	Toelichting	Beoordeling
overige puntbronnen	Door de bevoegde overheden zijn op 1 juli 2013 in totaal 48 spoedlocaties vanwege verspreidingsrisico gemeld (Midterm review 2013 Bodemconvenant) onderverdeeld in 33 locaties in Groningen en 15 in Drenthe. Daarnaast komen er puntbronnen voor in de omgeving van kwetsbare objecten (opgenomen in de Signaleringslijst) waarvan onduidelijk in hoeverre ze risico opleveren voor het grondwater.	Belangrijk

Diffuse bronnen

Type bron	Toelichting	Beoordeling
-----------	-------------	-------------

van landbouwgronden	<p>Belasting van grondwaterlichamen door gewasbeschermingsmiddelen. (zie Alterra, 2013) http://edepot.wur.nl/261119</p> <p>De uitspoelingsvracht is hoger dan gemiddeld. Het gebruik is relatief groot in zand Eems mede omdat zout Eems een relatief klein grondwaterlichaam is. De belangrijkste werkzame stoffen daarbij zijn Clopyralid, Fluroxypyr, Bentazon en Terbutylazin. In het grondwaterlichaam zand Eems is in 1 ondiep filter (4%) het bestrijdingsmiddel methiocarb aangetroffen in concentraties boven de norm. In de diepe filters zijn twee bestrijdingsmiddelen aangetroffen in concentraties boven de norm. Het middel glyfosaat is in 3 filters (15%) aangetroffen en het middel bentazon in 1 filter (5%). Omdat het grondwaterlichaam niet ontoereikend is voor bestrijdingsmiddelen wordt de belasting als "zeer belangrijk" beoordeeld.</p> <p>Belasting van grondwaterlichamen met nitraat en fosfaat:</p> <p>De gemiddelde nitraatconcentratie in het grondwater ligt beneden de 50 mg/l en het percentage meetpunten beneden 50 mg NO₃/l (100%) is in orde. Concentraties dalen niet. Nieuw mestbeleid op grond van het 5e Nitraat Actieprogramma zal dit naar verwachting niet veranderen. Een aanscherping van de werking van drijfmest op zandgrond zou teniet gedaan kunnen worden door de aanvoer en toepassing van gebiedsvreemde (verwerkte) mest.</p> <p>Voor de fosfaatbelasting van het oppervlaktewater zijn er op korte termijn (2027) zeer geringe veranderingen in de effecten te verwachten (minder dan 2%), ondanks dat de fosfaatbemesting met ruwweg 6% daalt. Dit wordt veroorzaakt doordat in de landbouwgronden aanzienlijke hoeveelheden fosfaat zijn opgeslagen die het effect van verminderde overschotten op de fosfaatbelasting van het oppervlaktewater sterk bufferen.</p> <p>zie: Beknopte milieueffectrapportage op planniveau. In het kader van het Vijfde Actieprogramma Nitraatrichtlijn (Alterra-rapport 2461, ISSN 1566-7197).</p> <p>De diffuse belasting met P en N wordt als 'zeer belangrijk' ingeschat.</p>	<p>Zeer belangrijk</p>
---------------------	--	-------------------------------

Toelichting:

De belangrijkste belasting is afkomstig van gewasbeschermingsmiddelen en nitraat en fosfaat van bemesting. Deze belasting is lokaal van invloed op oppervlaktewaterlichamen en grondwaterwinningen (regionale testen).

Lokaal komen puntbronnen voor met een verspreidingsrisico (de zogenaamde spoedlocaties) en daarnaast komen er puntbronnen voor in de omgeving van kwetsbare objecten (opgenomen in de Signaleringslijst) waarvan onduidelijk in hoeverre ze risico opleveren voor het grondwater.

Puntbronnen kunnen leiden tot lokale verspreiding van verontreinigingen in het grondwater. Daarmee zijn ze van invloed zijn op de chemische toestand van het grondwater en in het bijzonder in relatie tot lokaal voorkomende kwetsbare objecten als oppervlaktewaterlichamen, grondwaterwinningen, zwemplassen en natura2000 gebieden (regionale testen).

Daarnaast wordt het watersysteem beïnvloed door ingrepen in de waterhuishouding waardoor de grondwaterstand lokaal verlaagd is (knelpunt bij N2000 gebieden).

3. Toestand

Dit onderdeel beschrijft de toestand (S) van het grondwaterlichaam. Daarbij wordt gemotiveerd indien de toestand achteruit gaat.

De toestand van het grondwater wordt beoordeeld conform het 'protocol voor toestand- en trendbeoordeling van grondwaterlichamen KRW'. Drie testen hebben een algemeen karakter en worden uitgevoerd voor het gehele grondwaterlichaam: waterbalans, intrusies en chemische toestand. Drie andere testen worden voor specifieke aandachtsgebieden uitgevoerd: drinkwater, oppervlaktewater en terrestrische ecosystemen. Voor deze gebieden is het oordeel gebaseerd op gebiedspecifieke criteria en is ook een risicobeoordeling opgenomen.

Voor de beoordeling van de chemische toestand gelden de drempelwaarden in het Besluit Kwaliteitseisen en Monitoring Water.

Testen voor het gehele waterlichaam	Toestand 2009	Toestand 2014	Prognose 2021
Waterbalans (grondwatervoorraad + trends stijghoogten)	■	■	■
Intrusies (kwantiteit + kwaliteit)	■	■	■
Chemische toestand	■	■	■

Regionale testen	Toestand 2009	Toestand 2014	Prognose 2021
Grondwaterafhankelijke oppervlaktewaterlichamen (kwantiteit + kwaliteit)	■	■	■
Grondwaterafhankelijke terrestrische ecosystemen (kwantiteit + kwaliteit)	■	■	■
Drinkwater	■	■	■

Legenda: ■ groen = goed ■ rood = ontoereikend ■ leeg = geen gegevens

*: deze toestandsbeoordeling betreft een beheerdersoordeel of is een oordeel samengesteld uit één of meer beheerdersoordelen.

In de ontwerp-factsheets die ter inzage liggen staat in de kolom "Toestand 2014" de meest recent bekende toestand.

Motivering kwaliteit:

Oordeel oppervlaktewater:

In 1 oppervlaktewaterlichaam (Fiemel) is sprake van te hoge fosfaatgehalten vanwege ondiep toestromend grondwater. Naar de oorzaak wordt onderzoek uitgevoerd. Het kan gaan om effecten vanuit het mestbeleid maar ook natuurlijke oorzaken zijn mogelijk. Vermindering van de fosfaatconcentratie kan mogelijk alleen worden bereikt door generieke mestmaatregelen. Naar verwachting zullen door de maatregelen uit het "5e Actieprogramma nitraat" de fosfaatconcentratie in het oppervlaktewater niet voldoende zijn gedaald.

In de Drentsche Aa wordt de norm voor bestrijdingsmiddelen af en toe overschreden. Onduidelijk is wat de oorzaak van de overschrijdingen is.

Motivering kwantiteit:

Oordeel terrestrische ecosystemen:

In 3 Natura2000 gebied is sprake van een te lage grondwaterstand (Witterveld) of een te lage grondwaterstand in combinatie met onvoldoende kwel (Drentsche Aa en Leiftingsbroek). De oorzaken zijn uitgebreid beschreven in de PAS gebiedsanalyses.

Analyse van de ecologische kwaliteit van en de grondwaterstanden onder natuurgebieden laat zien dat deze (deels)verdroogd zijn. Het gewenste natuurdoel op grond van de Natura2000 is daarbij uitgangspunt (zowel instandhoudings- als uitbreidingsdoelstellingen). In 2009 is heeft de beoordeling op een andere wijze plaats gevonden en is de toestand van het grondwaterlichaam ter plekke van de Natura2000 gebieden beoordeeld op basis van een eventuele verlaging van de grondwaterstand sinds 2000. De eisen ten aanzien van de gebiedsgerichte Natura2000 doelen waren toen nog onvoldoende bekend. Aangezien de grondwaterstand sinds 2000 niet is gedaald was het oordeel in 2009 dat het grondwaterlichaam ter plekken van de Natura2000 gebieden in de goede toestand verkeerde. Sinds 2009 is er geen sprake van een verdere achteruitgang.

Beoordeling toestand waterlichaam	Toestand 2009	Toestand 2014
Totaaloordeel (op basis van de 3 testen voor het hele waterlichaam)		

Legenda: groen = goed rood = ontoereikend leeg = geen gegevens

*: deze toestandsbeoordeling betreft een beheerdersoordeel of is een oordeel samengesteld uit één of meer beheerdersoordelen.

In de ontwerp-factsheets die ter inzage liggen staat in de kolom "Toestand 2014" de meest recent bekende toestand.

Beoordeling trends grondwaterkwaliteit *

Is er sprake van een significant stijgende trend van concentraties van verontreinigende stoffen?	ja	
--	----	---

* dit is niet van invloed op het eindoordeel

Motivering chemische trendanalyse:

Trend analyse anorganische parameters op basis van verschil tussen twee meetjaren, conform protocol.

Er zijn geen aanwijzingen dat de negatieve trend voor chloride op 10 meter veroorzaakt wordt door menselijk handelen. Nieuwe monitoringsrondes zullen aanvullende informatie opleveren.

4. Maatregelen

Als de toestand niet aan de doelen voldoet kunnen aanvullende maatregelen nodig zijn (R). Er zijn landelijke en gebiedsgerichte maatregelen. De landelijke maatregelen staan in het maatregelprogramma bij het stroomgebiedbeheerplan. Gebiedsgerichte maatregelen staan hieronder in tabellen. Er wordt onderscheid gemaakt tussen:

1. maatregelen in SGBP 2009 voor de periode t/m 2015
2. overige maatregelen uitgevoerd in de periode t/m 2015
3. maatregelen gepland voor de periode 2016 - 2021
4. maatregelen gepland voor de periode 2022 - 2027

Verder is aangegeven wanneer een maatregel is gericht op de opgave op grond van een beschermd gebied.

Maatregelen opgevoerd in SGBP 2009 voor de periode t/m 2015

Oorspronkelijke naam: Aanvullende stimuleringsmaatregelen bij kwetsbare winningen, onderdeel uitmakend van opstellen gebied	Omvang: 2 stuks
SGBP omschrijving: financiële maatregelen	
Initiatiefnemer: Provincie Drenthe	
Voortgang: In uitvoering: 1 Uitgevoerd: 1	Motivering: concept uitvoeringsprogramma opgesteld vastgestelde gebiedsdossiers
Toelichting:	Uiteenlopend van aanvullende voorlichting tot inzetten middelen gericht op vermindering gebruik mest en bestrijdingsmiddelen (maatwerk per winning). Prognose eind 2015: afgerond. Maakt onderdeel uit uitvoeringsplannen gebiedsdossiers. In de uitvoeringsplannen heeft een nadere concretisering van de maatregelen plaatsgevonden. Uitvoering van deze concretere maatregelen is opgenomen in het SGBP2.

Oorspronkelijke naam: Aanvullende stimuleringsmaatregelen bij kwetsbare winningen	Omvang: 1 stuks
SGBP omschrijving: financiële maatregelen	
Initiatiefnemer: Provincie Groningen	
Voortgang: Planvoorbereiding: 1	Motivering: Is onderdeel van uitvoeringsplan gebiedsdossiers
Toelichting:	Uiteenlopend van aanvullende voorlichting tot inzetten middelen gericht op vermindering gebruik mest en bestrijdingsmiddelen (maatwerk per winning).

Oorspronkelijke naam: Anti-verdrogingsmaatregelen Drentsche Aa benedenloop	Omvang: 1 stuks
SGBP omschrijving: overige inrichtingsmaatregelen	
Initiatiefnemer:	
Voortgang: Planvoorbereiding: 1	Motivering: Onderdeel Natura2000/PAS
Toelichting:	zonder sense of urgency Motivatie: Maakt onderdeel van beheerplannen natura 2000/PAS. Hierin heeft een nadere concretisering van de maatregelen plaatsgevonden. Uitvoering van deze concretere maatregelen is opgenomen in het SGBP2.

Oorspronkelijke naam: Anti-verdrogingsmaatregelen Lieftingsbroek	Omvang: 1 stuks
SGBP omschrijving: overige inrichtingsmaatregelen	
Initiatiefnemer: Provincie Groningen	
Voortgang: Planvoorbereiding: 1	Motivering: Onderdeel Natura2000/PAS
Toelichting:	zonder sense of urgency Motivatie: Maatregelen maken onderdeel uit van beheerplannen natura 2000/PAS. Hierin heeft een nadere concretisering van de maatregelen plaatsgevonden. Uitvoering van deze concretere maatregelen is opgenomen in het SGBP2.

Oorspronkelijke naam:	Herprioritering bodemsanering. Nader Onderzoek + sanering GWBG	Omvang:	1 stuks
SGBP omschrijving:	saneren verontreinigd(e) landbodems / grondwater		
Initiatiefnemer:	Provincie Drenthe		
Voortgang:	stuks	Motivering:	
In uitvoering:	1	Opgenomen in concept uitvoeringsprogramma	
Toelichting:	<p>Geclusterde maatregel (typering winning).</p> <p>Prognose eind 2015: afgerond.</p> <p>Maakt onderdeel uit uitvoeringsplannen gebiedsdossiers. In de uitvoeringsplannen heeft een nadere concretisering van de maatregelen plaatsgevonden. Uitvoering van deze concretere maatregelen is opgenomen in het SGBP2.</p>		

Oorspronkelijke naam:	Herprioritering bodemsanering. Nader Onderzoek + sanering GWBG	Omvang:	1 stuks
SGBP omschrijving:	saneren verontreinigd(e) landbodems / grondwater		
Initiatiefnemer:	Provincie Groningen		
Voortgang:	stuks	Motivering:	
Planvoorbereiding:	1		
Toelichting:	<p>Geclusterde maatregel (typering winning) Motivatie: Maakt onderdeel uit uitvoeringsplannen gebiedsdossiers. In de uitvoeringsplannen heeft een nadere concretisering van de maatregelen plaatsgevonden. Uitvoering van deze concretere maatregelen is opgenomen in het SGBP2.</p>		

Oorspronkelijke naam:	Risico-analyse puntbronnen GWB-gebieden	Omvang:	1 stuks
SGBP omschrijving:	uitvoeren onderzoek		
Initiatiefnemer:	Provincie Drenthe		
Voortgang:	stuks	Motivering:	
In uitvoering:	1	Opgenomen in concept uitvoeringsprogramma	
Toelichting:	<p>Geclusterde maatregel (typering winning).</p> <p>Prognose eind 2015: afgerond.</p> <p>Maakt onderdeel uit uitvoeringsplannen gebiedsdossiers. In de uitvoeringsplannen heeft een nadere concretisering van de maatregelen plaatsgevonden. Uitvoering van deze concretere maatregelen is opgenomen in het SGBP2.</p>		

Oorspronkelijke naam:	Risico-analyse puntbronnen GWB-gebieden	Omvang:	1 stuks
SGBP omschrijving:	uitvoeren onderzoek		
Initiatiefnemer:	Provincie Groningen		
Voortgang:	stuks	Motivering:	
In uitvoering:	1		
Toelichting:	<p>Geclusterde maatregel (typering winning) Motivatie: Maakt onderdeel uit uitvoeringsplannen gebiedsdossiers. In de uitvoeringsplannen heeft een nadere concretisering van de maatregelen plaatsgevonden. Uitvoering van deze concretere maatregelen is opgenomen in het SGBP2.</p>		

Maatregelen gepland voor de periode 2016-2021

Oorspronkelijke naam: Aanpak overige puntbronnen	Omvang: 3 stuks
SGBP omschrijving: uitvoeren onderzoek	
Initiatiefnemer: Provincie Groningen	
Andere richtlijn:	
Toelichting: Aanpak overige puntbronnen conform Uitvoeringsprogramma	

Oorspronkelijke naam: Aanpak puntbronnen	Omvang: 2 stuks
SGBP omschrijving: uitvoeren onderzoek	
Initiatiefnemer: Provincie Drenthe	
Andere richtlijn:	
Toelichting: Aanpak puntbronnen, conform Uitvoeringsprogramma (De Groeve, Gasselte).	

Oorspronkelijke naam: Bewustwording gebruik bestrijdingsmiddelen	Omvang: 1 stuks
SGBP omschrijving: geven van voorlichting	
Initiatiefnemer: Provincie Drenthe	
Andere richtlijn:	
Toelichting: Uitvoeren bewustwordingsprojecten (landbouw/ loonwerk, gemeenten, bedrijven, particulieren).	

Oorspronkelijke naam: Drentsche Aa-138	Omvang: 1 stuks
SGBP omschrijving: overige inrichtingsmaatregelen	
Initiatiefnemer: Provincie Drenthe	
Andere richtlijn: Habitatrichtlijn	
Toelichting: beekpeil verhogen & bedding verondiepen	

Oorspronkelijke naam: Drentsche Aa-145	Omvang: 1 stuks
SGBP omschrijving: overige inrichtingsmaatregelen	
Initiatiefnemer: Provincie Drenthe	
Andere richtlijn: Habitatrichtlijn	
Toelichting: onderleiders aanleggen & sloten dempen	

Oorspronkelijke naam: Drentsche Aa-338	Omvang: 1 stuks
SGBP omschrijving: overige inrichtingsmaatregelen	
Initiatiefnemer: Provincie Drenthe	
Andere richtlijn: Habitatrichtlijn	
Toelichting: kades verwijderen	

Oorspronkelijke naam: Duurzame landbouw	Omvang: 1 stuks
SGBP omschrijving: verminderen emissie nutriënten landbouw	
Initiatiefnemer: Provincie Drenthe	
Andere richtlijn:	
Toelichting: Stimuleren van duurzame landbouw uitgaande van de kringloopgedacht.	

Oorspronkelijke naam: feitendossier	Omvang: 1 stuks
SGBP omschrijving: uitvoeren onderzoek	
Initiatiefnemer: Provincie Groningen	
Andere richtlijn:	

Toelichting: Nadere risicoanalyse voor eigen winningen. Onderzoek naar bedreigingen.

Oorspronkelijke naam: Feitendossier	Omvang: 1 stuks
SGBP omschrijving: uitvoeren onderzoek	
Initiatiefnemer: Provincie Drenthe	
Andere richtlijn:	
Toelichting: Nadere risicoanalyse winningen menselijke consumptie (eigen winningen en industriële winningen)	

Oorspronkelijke naam: Gemeentelijk gewasbeschermingsmiddelen beleid.	Omvang: 2 stuks
SGBP omschrijving: verminderen emissie gewasbescherming- / bestrijdingsmiddelen	
Initiatiefnemer: Provincie Drenthe	
Andere richtlijn:	
Toelichting: Gemeentelijk gewasbeschermingsmiddelen beleid stad, conform Uitvoeringsprogramma (De Groeve, Gasselte).	

Oorspronkelijke naam: Generiek: Borging drinkwaterbelang in calamiteitenplannen	Omvang: 1 stuks
SGBP omschrijving: overige emissiereducerende maatregelen	
Initiatiefnemer: Provincie Groningen	
Andere richtlijn:	
Toelichting: Het belang van de drinkwaterwinning borgen in de verschillende relevante calamiteitenplannen.	

Oorspronkelijke naam: Inname bestrijdingsmiddelen	Omvang: 2 stuks
SGBP omschrijving: verminderen emissie gewasbescherming- / bestrijdingsmiddelen	
Initiatiefnemer: Provincie Drenthe	
Andere richtlijn:	
Toelichting: Bezem door de middelenkast, conform Uitvoeringsprogramma (De Groeve, Gasselte).	

Oorspronkelijke naam: Intensivering monitoring	Omvang: 1 stuks
SGBP omschrijving: overige instrumentele maatregelen	
Initiatiefnemer: Provincie Drenthe	
Andere richtlijn:	
Toelichting: Intensivering monitoring nutriënten	

Oorspronkelijke naam: Inventarisatie riool en eventueel herstel.	Omvang: 2 stuks
SGBP omschrijving: overige brongerichte maatregelen	
Initiatiefnemer: Provincie Drenthe	
Andere richtlijn:	
Toelichting: Risico's rioolstelsel, conform Uitvoeringsprogramma (De Groeve, Gasselte).	

Oorspronkelijke naam: Lijst winningen menselijke consumptie	Omvang: 1 stuks
SGBP omschrijving: uitvoeren onderzoek	
Initiatiefnemer: Provincie Drenthe	
Andere richtlijn:	
Toelichting: Actualiseren van de lijst met winningen voor menselijke consumptie. Mogelijk staan hier nog bedrijven op die niet meer onttrekken voor menselijke consumptie.	

Oorspronkelijke naam:	Lijst winningen menselijke consumptie	Omvang:	1 stuks
SGBP omschrijving:	uitvoeren onderzoek		
Initiatiefnemer:	Provincie Groningen		
Andere richtlijn:			
Toelichting:	Actualiseren van de lijst met winningen voor menselijke consumptie. Mogelijk staan hier nog bedrijven op die niet meer onttrekken voor menselijke consumptie.		

Oorspronkelijke naam:	Onderzoek BTEX Onnen	Omvang:	1 stuks
SGBP omschrijving:	uitvoeren onderzoek		
Initiatiefnemer:	Provincie Groningen		
Andere richtlijn:			
Toelichting:	Onderzoek om te bepalen of aanvullende maatregelen noodzakelijk zijn		

Oorspronkelijke naam:	Onderzoek riooloverstort(en) Quintusbos De Punt	Omvang:	1 stuks
SGBP omschrijving:	uitvoeren onderzoek		
Initiatiefnemer:	Provincie Groningen		
Andere richtlijn:			
Toelichting:	Onderzoek risico's riooloverstort, onderdeel uitvoeringsplan gebiedsdossiers		

Oorspronkelijke naam:	Onderzoek riooloverstorten emissies en risico's	Omvang:	3 stuks
SGBP omschrijving:	uitvoeren onderzoek		
Initiatiefnemer:	Provincie Groningen		
Andere richtlijn:			
Toelichting:	Onderzoek naar riooloverstorten in het grondwaterbeschermingsgebied en onderzoek risico's rioolstelsel in relatie tot deze riooloverstorten		

Oorspronkelijke naam:	Onderzoek UBI-klassen	Omvang:	1 stuks
SGBP omschrijving:	uitvoeren onderzoek		
Initiatiefnemer:	Provincie Groningen		
Andere richtlijn:			
Toelichting:	Onderzoek naar het mogelijke risico UBI locaties op grondwaterwinning		

Oorspronkelijke naam:	Schone bron Drentse Aa	Omvang:	1 stuks
SGBP omschrijving:	verminderen emissie gewasbescherming- / bestrijdingsmiddelen		
Initiatiefnemer:	Provincie Drenthe		
Andere richtlijn:			
Toelichting:	Verminderen emissies bestrijdingsmiddelen stroomgebied Drentse Aa.		

Oorspronkelijke naam:	Signaleringslijst	Omvang:	1 stuks
SGBP omschrijving:	uitvoeren onderzoek		
Initiatiefnemer:	Provincie Drenthe		
Andere richtlijn:			
Toelichting:	Onderzoeken en beoordelen van de daadwerkelijke risico's van verdachte bodemverontreinigingslocaties op de Signaleringslijst.		

Oorspronkelijke naam:	Spoedlocaties	Omvang:	1 stuks
SGBP omschrijving:	uitvoeren onderzoek		
Initiatiefnemer:	Provincie Drenthe		
Andere richtlijn:			

Toelichting:	Uitvoering spoedlocaties in het kader van het "Convenant bodemontwikkelingsbeleid en aanpak spoedlocaties".
---------------------	---

Oorspronkelijke naam:	Spoedlocaties	Omvang:	1 stuks
SGBP omschrijving:	uitvoeren onderzoek		
Initiatiefnemer:	Provincie Groningen		
Andere richtlijn:			
Toelichting:	Volgen van saneringen van 33 spoedlocaties met verspreidingsrisico's (onder regie bevoegd gezag WBB)		

Oorspronkelijke naam:	Stimulering duurzame landbouw.	Omvang:	2 stuks
SGBP omschrijving:	verminderen emissie gewasbescherming- / bestrijdingsmiddelen		
Initiatiefnemer:	Provincie Drenthe		
Andere richtlijn:			
Toelichting:	Landbouwproject, conform Uitvoeringsprogramma (De Groeve, Gasselte).		

Oorspronkelijke naam:	Strategie bestrijdingsmiddelen	Omvang:	1 stuks
SGBP omschrijving:	uitvoeren onderzoek		
Initiatiefnemer:	Provincie Drenthe		
Andere richtlijn:			
Toelichting:	Bepalen strategie vermindering risico's van gebruik op OW en GW. Kwaliteitselementen: chemische toestand en drinkwater		

Oorspronkelijke naam:	Witterveld-229	Omvang:	1 stuks
SGBP omschrijving:	overige inrichtingsmaatregelen		
Initiatiefnemer:	Provincie Drenthe		
Andere richtlijn:	Habitatrichtlijn		
Toelichting:	plaatsen dam en duikers		

Oorspronkelijke naam:	Signaleringslijst	Omvang:	**) stuks
SGBP omschrijving:	uitvoeren onderzoek		
Initiatiefnemer:	Provincie Groningen		
Andere richtlijn:			
Toelichting:	**) in totaal 1 stuks voor meerdere waterlichamen. Onderzoeken en beoordelen van de daadwerkelijke risico's van verdachte bodemverontreinigingslocaties op de Signaleringslijst		

Oorspronkelijke naam:	Strategie bestrijdingsmiddelen	Omvang:	**) stuks
SGBP omschrijving:	uitvoeren onderzoek		
Initiatiefnemer:	Provincie Groningen		
Andere richtlijn:			
Toelichting:	**) in totaal 1 stuks voor meerdere waterlichamen. Bepalen strategie vermindering risico's van gebruik bestrijdingsmiddelen op OW en GW.		

5. Toepassing uitzonderingen

Als de toestand niet aan de doelen voldoet kunnen aanvullende maatregelen nodig zijn, maar er kan ook van een ontheffing gebruik gemaakt worden (R). De KRW biedt ruimte om af te wijken van de doelen. Zo kan de realisatie van doelen worden gefaseerd en kunnen doelen worden verlaagd. Ook mag rekening worden gehouden met bepaalde nieuwe ontwikkelingen. Dit alles moet wel passen binnen de randvoorwaarden van de richtlijn. Het gebruik van deze uitzonderingen en de motivering(en) hierbij worden hier weergegeven.

Fasering van doelbereik tot na 2021

Fasering is aan de orde voor de indicatoren uit de 6 tests waarvoor bij onderdeel 3 de prognose voor 'toestand 2021' niet gelijk is aan "goed".

Motiveringsgrond	Kwaliteitselement
Onevenredig kostbaar	Interactie met terrestrische ecosystemen, Invloed op het oppervlaktewater
Technisch onhaalbaar	Interactie met terrestrische ecosystemen

Motivering per motiveringsgrond

Onevenredig kostbaar

Oppervlaktewater:

Voor dit grondwaterlichaam is bemesting door de landbouw de belangrijkste bron van nutriënten, die het bereiken van de doelen nog niet mogelijk maakt. Hoewel het generieke mestbeleid significant bijdraagt aan doelrealisatie is het voor het bereiken van de doelen in 2021 naar verwachting niet voldoende. Nog zwaardere inzet leidt echter tot disproportionele kosten voor de landbouwsector, zoals is vastgesteld in de politieke besluitvorming van de Actieprogramma's in het kader van de Nitraatrichtlijn.

Naast generieke maatregelen zullen de waterschappen aanvullend onderzoek uitvoeren naar de herkomst van probleemstoffen en de meest kosteneffectieve maatregelen.

Terrestrische ecosystemen:

De verdrogingopgave en de aanpak maken deel uit van het beheerplan Natura2000. In de komende planperiode worden maatregelen uitgevoerd om de achteruitgang te voorkomen. In de volgende planperiode komen maatregelen voor herstel en uitbreiding aan bod. De onderbouwing staat in de diverse beheerplannen Natura2000.

De financiering is in belangrijke mate afhankelijk van het rijk. Ten aanzien van de inzet van PAS middelen zijn landelijke afspraken gemaakt.

Technisch onhaalbaar

Terrestrische ecosystemen:

Een deel van de noodzakelijke maatregelen kan alleen gerealiseerd worden als gronden zijn verworven. Het beleid is dat verwerven alleen op vrijwillige basis plaatsvindt. Mocht verwerven niet lukken binnen de planperiode dan worden maatregelen uitgesteld.

Doelverlaging

Conform beleidsafspraken wordt voor 2021 niet overgegaan tot doelverlaging.

Tijdelijke achteruitgang

Wordt er beroep gedaan op art. 4.6 KRW m.b.t. tijdelijke achteruitgang?

Er wordt geen beroep gedaan op art. 4.6 KRW.

Nieuwe ontwikkelingen

Wordt er beroep gedaan op art. 4.7 KRW m.b.t. nieuwe veranderingen in fysische omstandigheden van het waterlichaam?

Er wordt geen beroep gedaan op art. 4.7 KRW.